

הנסיכה וכיכר הלחם האמיתית

כתב: דן הופרט | איור: שרון אלפרט

הצעות למורים

מורים יקרים,

איך מגיעים לשולחננו הקוסקוס, הקטשופ, הלחם? את הנסיכה הצעירה זה לא מעניין. היא חושבת שכל הדרוש לה כדי לאכול לשובע, הוא לצוות שיביאו לה מאכל – והמנה תוגש מיד!

נשמע מוכר? ילדים רבים עדיין לומדים להמתין בסבלנות, להעריך מאמץ ועבודה קשה, ולהביע תודה לאלה שעוזרים להם. אנו מקווים שהסיפור החינני של הנסיכה ג'בטה יסייע בטיפול כבוד לעבודת האדמה, רגישות לעמל ולמאמצי אחרים והכרת הטוב בקרב ילדי הכיתה.

קריאה נעימה!

יגיע כפיך כי תאכל, אשריך וטוב לך

(תהלים קכ"ח, ב)

בחיפוש אחר "כיכר הלחם האמיתית" לומדת הנסיכה ג'בטה להעריך מאמץ ועבודה קשה ואף ליהנות מהם. הפסוק מספר תהילים מדגיש את הסיפוק שחש אדם האוכל מפרי עמלו. כולנו מכירים את התחושה הטובה כאשר אנחנו מתאמצים ומשיגים משהו במו ידינו. השגת דבר מה על ידי מאמץ, שקידה ועבודה קשה מטפחת בקרב ילדים צעירים את תחושת העצמאות שלהם, וכן סיפוק וגאווה.

אפשר להזכיר לתלמידים את הפסוק מתוך ספר בראשית, בסיפור אדם וחווה: "בְּיַעַת אֶפְיָךְ תֹּאכַל לֶחֶם" (בראשית ג, יט). אנשים רבים צריכים לעבוד קשה על מנת להשיג פרנסה. פעמים רבות ילדים רואים את הדברים שקונים או מקבלים כמובנים מאליהם, ואינם מודעים לעבודה הקשה שהייתה כרוכה בהכנתם.

"עוֹבֵד אֲדָמְתוֹ יִשְׁבַּע לֶחֶם" - ערך עבודת האדמה

כל מי שפעם גידל פרי או ירק יכול בוודאי להזדהות עם הסיפוק שחש אדם האוכל מפרי עמלו. נושא עבודת האדמה רלוונטי מאד לקראת חג הביכורים - חג השבועות. שמחת הביכורים מסמלת את סופו של תהליך ארוך ומושקע מצד החקלאים. גידול המזון שלנו דורש עבודה קשה ושיתוף פעולה עם הטבע, וחקלאים בכל דור מקדישים תשומת לב רבה לעונות השנה, לגשם, ולשמש. הסיפור מְזַמֵּן לתלמידים היכרות עם עבודת האדמה ועמל קשה, ומזכיר את חשיבותם בהבאת מזון לשולחננו.

"המוציא לחם מן הארץ" - מהחיטה אל הלחם

הלחם הוא מרכיב חשוב בתפריט בני האדם באזורנו. כדי לסמל את חשיבותו קבעו חכמים ברכה מיוחדת שמברכים לפני אכילת לחם: "המוציא לחם מן הארץ". קיימת גם מסורת לנהוג כבוד בלחם, להשתדל לא להשחית ולא לזרוק אוכל בכלל, ולחם בפרט. החשיבות של הלחם נובעת, כאמור, גם מהקושי והמאמץ הכרוכים בהכנתו. כיום, עם ריבוי המוצרים בחנויות וברשתות השיוק, לפעמים אנו שוכחים את הערך של האוכל המוגש על שולחננו.

רעיונות לשילוב בכיתה

- הנסיכה ג'בטה הייתה רגילה לקבל מן המוכן את כל מה שחפצה, ולא חשבה על העבודה המושקעת בהכנה של הדברים. אפשר לבקש מהילדים לשאול את ההורים ואת סבא וסבתא, אילו דברים - שכיום אפשר לקנות מוכנים - הם נהגו להכין במו ידיהם וכיצד עשו זאת, ולספר על כך בכיתה.
- בסוף הסיפור למדה הנסיכה להעריך את עמלם של עובדי האדמה ואת תרומתם לחייה, ואף למדה להודות להם. תוכלו לחשוב יחד עם התלמידים על האנשים סביבכם שפועלים כדי להקל על החיים של כולנו. אפשר לבקש מכל תלמיד לכתוב תודה לאחד מהאנשים האלה (שרת בית הספר, נהג ההסעה, המאבטח בכניסה לבית הספר וכו'), ואם הם רוצים - גם למסור את המכתב לאותו אדם.
- "כל כיכר מתחילה בנרניר": אפשר לעבור עם התלמידים על השלבים השונים בהכנת לחם, לציין את בעלי התפקידים השונים המשתתפים בתהליך, ולהציג בפניהם תמונות של כל אחד מהשלבים. תוכלו לתת לתלמידים לסדר את התמונות לפי סדר הכנת הלחם - משלב הזריעה ועד למוצר המוגמר.
- תוכלו להביא כמה שיבולים לכיתה, לחלק לתלמידים ולבקש מהם למולל את השיבולת, להפריד ממנה את הגרגרים ולבסוף לטחון אותם לקמח בעזרת מכתש ועלי. אם יש הזדמנות - אפשר גם לאפות לחם ג'בטה!
- אפשר לערוך עם הכיתה ביקור במאפייה, שם יוכלו התלמידים לצפות בתהליך הייצור ולקבל עליו הסבר, ואף להכיר את בעלי המלאכה.
- אפשר לבקש מהתלמידים להכין מאכל יחד עם ההורים בבית ולהביא לכיתה, ולערוך סעודה מהמאכלים שהכינו. תוכלו לבקש מכל תלמיד שיכתוב את המתכון למאכל שהכין, ובו יפרט את שלבי ההכנה. את המתכונים אפשר לאגד לספר מתכונים כיתתי, להדפיס ולחלק לכל תלמיד.
- התלמידים יכולים להכין עם ההורים ולהביא לכיתה כל דבר שאפשר ליצור לבד בבית: תחפושות, בגדים, תכשיטים, צעצועים וכו'. אפשר להקים בכיתה תערוכה שתיקרא "תוצרת בית", ולהזמין אליה את בני המשפחה. ליד כל מוצג בתערוכה יהיה דף המפרט את החומרים ממנו הוא עשוי ואת שלבי הכנתו.
- הנסיכה לא רצתה לאכזב את אביה אך קיוותה שתוכל להיענות לבקשתו ללא מאמץ. לבסוף היא התגברה על הקשיים והצליחה במשימה. אפשר לשוחח עם התלמידים: למה לדעתם המלך לא היה מרוצה מכיכרות הלחם המוכנות שהביאה הנסיכה? מה מיוחד בכיכר הלחם "האמיתית"? תוכלו לשתף את הילדים בניסיון החיים שלכם ולשאול אותם אם קרה להם מקרה שבו השיגו דבר שהיה חשוב לאחר יגיעה, מאמץ, או ניסיונות חוזרים.
- במהלך המסע משיגה הנסיכה כיכר לחם, וגם רוכשת חבר! אפשר לשוחח עם התלמידים על החברות בין אִש לבין הנסיכה, ולהשוות אותה ליחסי הנסיכה עם אנשים אחרים בסיפור. אפשר לבקש מהתלמידים לספר על חברים שלהם, ועל מקרים בהם שיתוף פעולה עם חבר הפך משימה ליעילה ונעימה יותר.

• אפשר לקרוא עם הילדים את אגדת "השועל והלחם" ולערוך השוואה בין שני הסיפורים.

אנו מאחלים לכם קריאה מהנה ושיחה נעימה!